

A41767
9(c2)
Д - 256

Катерина Стригуль

**Девладове:
історія і життя**

**Спогади
Документи
Присвячення
Фотографії**

ДЕВЛАДОВЕ

ЗМІСТ

Відбулася сесія районної ради.....	5
Присвячення Катерині Степанівні Стригуль.....	6
<i>Любовь Тимошук. Славная женщина.....</i>	6
<i>Світлана Пасічник. «Життя – намисто із років...».....</i>	7
<i>В. Ковальова. Життя – це іспит перед собою і людьми.....</i>	8
Моє село – моя столиця.....	11
<i>Любов Мартиненко. Моє рідне село.....</i>	12
<i>Тайсія Чорнокур. Наше село – найкраще.....</i>	13
<i>В. Матвеев. «Полотнища флагов трепещут над школой...».....</i>	14
Геолого-географічна довідка.....	15
<i>К. Стригуль. Джерела.....</i>	16
<i>Т. Моренко. Розкажу про своє село.....</i>	22
Хронологічні відомості.....	26
Про органи місцевого самоврядування Водянської сільської ради.....	76
<i>В. Ковальова. Коли осінь входить у життя... ..</i>	80
Станція в степу.....	84
Спогади Ялової Г.М.	87
Девладівська електропідстанція.....	88
Девладівський елеватор.....	93
Головне – інтереси громади.....	96
Девладівська сільська бібліотека.....	100
Рідна природа – це святе.....	102
Девладівське відділення зв'язку.....	104
Славному роду нема переводу.....	106
МТС села Девладове.....	107
Девладівський дитсадок.....	110
Спасибі за турботу.....	114
Ялинка сільського голови.....	115
Охорона здоров'я жителів села Девладове.....	117
Без жалю за прожитим.....	121
Девладівська загальноосвітня школа I – II ступенів.....	124
А добрі його справи житимуть довго.....	158
«Я завжди з нетерпінням чекаю весну».....	160
Минають роки й покоління, маленький – дорослим стає.....	163
Спогади вчителів, учнів-випускників Девладівської ЗОШ.....	165
– Яловий Г.Ю.	166
– Ратушний П.І.	168
– Мартиненко І.С.	171

– Стригуль К.С.	172
– Корж Н.П.	176
– Зінченко Г.М.	181
– Кривошея В.І.	184
– Москалько Н.В.	188
– Ляшенко П.І.	189
– Стоєва Т.П.	198
– Ляліна (Поліщук) Валентина	200
– Куц В.П.	215
– Корж В.І.	217
– Турівна Т.Н.	218
– Корж О.А.	219
– Корж К.В.	220
– Біланова В.А.	222
– Покутній Є.А.	223
– Стельмашенко Т.П.	224
– Березіна Г.Г.	225
– Єфремова (Стригуль) Л.А.	226
– Білоус Лідія.	231
– Мельник З.Я.	233
– Олійник Сергій.	234
– Хом'як О.І.	235
Незабутні спогади про Велику Вітчизняну війну 1941–1945 рр.	238
Ніхто не забутий, ніщо не забуте	239
Учасники бойових дій ВВВ	239
Жителі села Девладове, які загинули в роки ВВВ	243
Визволителі с. Девладове (що залишилися живими після бою).....	245
Вічна пам'ять визволителям Девладова.....	247
Пока живі пам'ятають – мертві не вмирають.....	248
Мітинг пам'яті.....	262
71 рік Великої Перемоги.....	264
Помним.....	268
Були підпільники в районі.....	268
Відважний месник.....	273
Відважний танкіст.....	276
Вони знають, що таке фашизм.....	278
Спогади Ю.О. Селіванова.....	279
Спогади П.І. Ляшенко.....	280
Вчитель музики – афганець.....	283

відновлювати роботу дитячого садка в селі Водяному. Дітей в селах Девладівської сільради більше, і вони повинні виховуватися в достойних умовах!

...Розмова наша з Оленою Вікторівною довга і щира. Я їй вдячна за це. Вона відверто говорить, що болить їй те, що немає в амбулаторії лікаря: сільська рада навіть погоджується забезпечити спеціаліста попервах тимчасовим житлом. А приживеться людина, то подумують і про більше. Пробиває вона зараз питання ремонту сільських доріг. Одним словом, багато задумів, планів.

А я не втримуюся і таки запитую: «Олено Вікторівно, і все-таки – ювілей. Що на душі?». І бачу, що це питання для неї не з простих. Вона встає з-за столу, підходить до букету квітів, що на столі, перебирає їх пелюстки.

– Мій ювілей – це вже осінь в моєму житті, і оцінку прожитим моїм рокам нехай дадуть люди.

А я впевнена, що буде у цю суботу в Олені Вікторівни багато вітань. Бо ніщо у цьому житті не проходить безслідно. І осінь цього року буде теплою, щирою і благодатною...

В. Ковальова,

«ВС», 15.08.2015

СТАНЦІЯ В СТЕПУ

(Залізнична станція Девладове)

«На рівнині, що простяглася між ріками Саксагань і Базавлук, проходить залізнична колія Верховцеве – Кривий Ріг-Сортувальний. Є на цій лінії невеличка станція Девладове,» відкрита ще у перший рік експлуатації цієї ділянки Катерининської залізниці в 1884 році. Назву одержала від розташованого поряд невеличкого села Девладове...»

(З книги М. Богомаза «Станція називається...»)

Традиційно станція Девладове обслуговує великий сільськогосподарський район. У минулі часи вона набула доброї ділової слави далеко за межами Криворіжжя. Зазвичай за місяць звідси відправляли по 700 і більше вагонів із зерном, овочами, фруктами. Щебінь та пісок із місцевого кар'єра у плані навантажень також займав значну частку. Крім цього на станції щоденно вивантажувалося до 20 вагонів.

Впоратися із потужним потоком вантажної роботи було до снаги великому й згуртованому колективу. На тодішній станції 3 класу працювало до півсотні девладівців. Поступово склалися цілі залізничні династії, і з роками про Кучерявенків, Крупських, Жуковських, Гайдуків, Антонюків, Даценків стала знати вся Криворізька дирекція залізничних перевезень і навіть Придніпровська. Вони та їх численні земляки – люди, закохані в свою професію – працювали, як у народі кажуть, «за совість», віддаючи залізничній справі часточку палкої душі.

Насамперед, треба назвати сьогоднішніх девладівських ветеранів: Тетяну Лукашевич, Варвару Передерій, Клавдію Таран, Миколу Красуцького, Миколу Гордійчука, Миколу Виноградова, Віру Бугай, Тамару Корнілову, Олександру Крупську, Таїсію Зубенко, Миколу Костенка, Віктора Лозвіра. Трудовий стаж кожного набагато перевершує 25-літній показник. А за плечима Ганни Даценко, котра звільнилася лише у травні нинішнього року, 43 роки, відданих залізниці. У її колеги Ганни Гайдук – 20. Колектив станції у різні роки очолювали: Андрій Капінус, В'ячеслав Терещенко, Георгій Зубенко, Ганна Даценко, Тетяна Антонюк. Наразі ним керує Ганна Шкурко.

А найстаршою місцевою залізничницею є Ганна Михайлівна Ялова. Вона всього на 40 років молодша своєї рідної 125-літньої станції. Ганна Михайлівна ще у 1944 році прийшла на щойно визволену від фашистів станцію, працювала білетним касиром, потім старшим товарним касиром, приймала активну участь у повоєнній відбудові Девладового.

На жаль, через прикри примхи історії людська пам'ять зберегла далеко не всі імена станційників. Проте в рік ювілею без жодного перебільшення можна сказати, що їхню справу продовжують надійні трудівники.

Станція Девладове сьогодні має оновлений і охайний вид. Нещодавно тут облаштували зручний перон, паркан навколо нього. Приміщення чергової по станції, товарної контори поступово обладнуються сучасною комп'ютерною та побутовою технікою. Електроопалення і кондиціонер працівники теж згадують, як найважливіші зручності.

Разом зі станційними працівниками ювілей відзначають 25 фахівців колійного господарства, очолювані досвідченим Степаном Зенчуком, 15 енергетиків Бориса Чеха, оглядачі вагонів Анатолія Колесника, спеціалісти служби сигналізації та зв'язку Валерія Табачького. Без їхньої щоденної кропіткої праці залізничний рух неможливий.

Заради об'єктивності слід зазначити, що на показниках виробничої діяльності девладівців сповна позначилися труднощі нинішньої фінансово-економічної ситуації. Від початку року тут завантажено всього 300 вагонів. Із трьох найбільших клієнтів роботу залізничникам дає тільки ВАТ «Девладівський елеватор». Вантажопотоки для ТОВ «Нерудбудматеріали» та «Захист рослин» останніми місяцями мінімальні.

«Криза минеться», – інколи з надією, а частіше з оптимізмом кажуть місцеві залізничники. І готуються до цього.

Олександр Васько, «Придніпровська магістраль» № 22, 12 червня 2009 р.

Спогади Ялової (Левченко) Галини Михайлівни

При визволенні Девладова і навколишніх сіл від фашистської навали прибув разом із передовим військом начальник станції Боклач Андрій Никифорович та секретар парт-організації Літун Іван Григорович (працював продавцем магазину ОРС).

Черговими по станції працювали Сурін Петро Степанович, Капля Олександр Іванович, Турчин Григорій Агафонович, Бойко Іван Зіновійович.

Стрілочниками працювали: Тупик Федір Максимович, Левченко Василь Оксентійович, Сметанко Поліна Лук'янівна, Некрасова Олександра Степанівна.

Товарним касиром працювала Потапова Олександра Панасівна, білетним касиром – Боклач Явдокія Никифоровна.

Вісовщиками працювали Курбацький Яків Гордійович та Левченко Ганна Михайлівна.

Грузчик – Літун Олександр Григорович та інші. Працювали безвідмовно. У той час залізничний транспорт був на військовому положенні.

Станція була розбита. Повесні і влітку своїми силами відбудовували її. До зими вже зробили перекриття і 2-й поверх. За сумлінну працю начальник дороги всіх нагородив по 10 крб. Хоч це не такі великі гроші, а була велика радість для всіх і був святковий вечір.

Силами учителів Девладівської школи Угріневич В.І., Хіменко В. Д., Ткаченко П. І. відбувся концерт, із нас зробили артистів, і навіть начальник станції брав участь, не зважаючи на його зайнятість. Працювати було тяжко, але ж весело.

Після закінчення війни до колективу прибули Либенко Іван Миколайович, який працював вагарем, та черговий по станції Кучерявенко Марко Дмитрович.

Коли проходила заготівля зерна на елеваторі, ми колективно допомагали грузити зерно у вагони. Транспортерів тоді не було, то по трапах носили мішками хто скільки зможе

донести у вагон. Тяжко було, хоч і мала допомога, а була для всіх радість.

На боротьбу зі снігом виходили всі колективно. Такий старенький уже був вагар Курбацький Яків Гордійович, тяжко йому було, але не відставав.

Колективно здали у металобрухт підбитого німецького «тигра», на ті кошти купили необхідне для драматичного гуртка: кумачеві пояси, стрічки, завісу. На другому поверсі станції був обладнаний «червоний куток».

При залізничній станції була комсомольська організація – 16 членів комсомолу. Була партійна організація – секретар парторганізації Літун Іван Григорович.

Всі працювали дружно. Разом із комсомольською організацією Девладівської МТС, комсоргом якої був Худомака Петро Васильович, посадили парк кругом Тракторної станції («Сільгосптехніка» там була потім). Тепер його і сліду не стало.

Грудень, 2009 рік

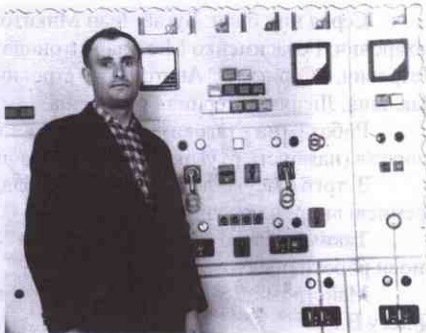
ДЕВЛАДІВСЬКА ЕЛЕКТРОПІДСТАНЦІЯ

Девладівська електропідстанція збудована в 1960 році і в цьому ж році почала працювати.

Черговий Стригуль
Анатолій Петрович

Шостого серпня 1961 року наказом начальника Сталінської залізної дороги був створений Долгинцівський участок енергопостачання – Криворізька дистанція електропостачання.

Історія її тісно і нерозривно переплітається з історією електрифікації Придніпровської залізної дороги.

А почалося це у 1958 році. В 1959 році почалися великі роботи на 97-му кілометрі участка Верховцево – Долгинцево, з будівництвом 4 тягових підстанцій (Божедарівська, Милорадівська, Девладівська, Криворізька), 2 дистанцій контактної мережі (Девладівська і Божедарівська), 17 житлових будинків.

У листопаді 1960 р. роботи з електрифікації 162 км шляху було закінчено. Всі 4 тягові підстанції вступили в дію для постійного постачання електроенергії в контактну мережу електровозам.

Першого грудня 1960 року пішли перші електропоїзди.

Начальником електропідстанції призначено випускника Дніпропетровського технікуму залізничного транспорту Горьового Василя Кузьмовича, уродженця села Петрове Софіївського району, якому доручено укомплектувати штат підстанції кадрами в кількості 12 чоловік для цілодобового обслуговування обладнання підстанції.

Серед них були: Бугай Іван Микитович, Кабацький Віктор Захарович, Герасименко Микола Антонович, Даценко Володимир Петрович, Стригуль Анатолій Петрович, Герасименко Раїса Павлівна, Лісняк Катерина Григорівна.

Робота на тягових підстанціях була шкідливою для здоров'я (наявність ртутних випромінювачів) до 1973 року.

З того часу і дотепер (2008) обладнання переведено на кремневі випрямлювачі.

Таким чином було організовано безпечні для здоров'я умови роботи обслуговуючого персоналу.

Майстром Девладівської тягової підстанції призначено Кулегу В.Г.

З 1960 року начальником контактної мережі призначений Корольов С.І.

І в цьому ж році дружний колектив контактної мережі очолив випускник Дніпропетровського технікуму залізничного транспорту Сахно Борис Леонідович.

Майстер контактної мережі – Корнілов Яків Никифорович.

Штат контактної мережі:

Чех Іван Якович – бригадир, Гладуш Олександр Маркович – бригадир; електромонтери: Нікітін В'ячеслав Олексійович, Хом'як Іван Михайлович, Сидоренко Микола Федорович, Турівний Іван Пилипович, Стець Василь Васильович, Гладуш Володимир Григорович, Гладуш Іван Григорович, Сулименко Микола Антонович, Сулименко Валентина Максимівна, Чех Тамара Іванівна, Сахно Ніна Михайлівна, Корнілова Анна Василівна, Федоров Петро Ігорович, Пархоменко Володимир Васильович, Тупик Анатолій Максимович – шофер, Мартинюк Мирон Васильович – водій дрязини, Ярошенко Василь Степанович – водій дрязини, Щербак Семен Іванович – водій дрязини, Передерій Григорій Іванович – бригадир водіїв, Діброва Григорій Павлович – водій, Безпалько Валентин Олександрович – технік, Дорош Раїса Андріївна – технік, Корделюк Іван Васильович.

Колектив Девладівської підстанції, 5 вересня 1967 р.:

*1 ряд, зліва направо: Лісняк Катеріна Григорівна,
Горьовий Василь Кузьмович – начальник, Герасименко Раїса Павлівна,
Стригуль Анатолій Петрович.*

*2 ряд: Табацький Віктор Захарович,
Яцковський Федір Федорович, Бугай Іван Микитович.*

Після огляду наземного обладнання тягової підстанції

*1 ряд, зліва направо: Стригуль Анатолій Петрович,
Бугай Іван Микитович, Табацький Віктор Захарович,*

2 ряд: Герасименко Микола Антонович.

1970 рік. Начальником Контактної мережі призначено Корнілова Якова Никифоровича.

1973 рік. Укрупнення тягових підстанцій для кущового обслуговування обладнання тягових підстанцій і скорочення штату обслуговування.

У Девладівський кущ об'єднано 3 підстанції: Божедарівська, Милорадівська і Девладівська. Начальником призначено Горьового В.К.

З 1974 року по 2006 рік колектив Девладівського куща тягових електропідстанцій очолювали: Андрущенко Микола Денисович, Бугай Іван Микитович, Стригуль Анатолій Петрович, Яцковський Федір Федорович.

З 1988 року колектив Девладівської контактної мережі очолювали: Герасименко М.А., Гладуш В.Г., Чех Б.І., Каперко В.В. і знову Чех Б.І.

2007 – 2010 рр. на Девладівському кущі тягової підстанції колектив очолює Якушев Станіслав Іванович.

Штат Девладівської тягової підстанції:

Гладуш Віталій Володимирович – старший електро-механік, електромеханіки Москалько Віктор Захарович, Ляшенко Сергій Андрійович, Богомолів Андрій, Тищенко Анатолій Костянтинівич, Тищенко Олег Анатолійович, Кічій Василь Григорович, Поліщук Вадим Володимирович та Поліщук Олександр Вадимович, Кучер Іван Іванович, Тупик Валерій Анатолійович, Гострий Юрій Вікторович, Чикчирний Микола Олексійович, Погорелова Наталія Олександрівна.

Девладівська тягова підстанція забезпечує електроенергією не тільки рух електропоїздів, а й споживачів електроенергії сільськогосподарського виробництва і побуту Софіївського, П'ятихатського, Криворізького, Криничанського районів (кільцеве сполучення).

З історії Девладівського елеватора

Де тепер склади елеватора, по вулиці Привокзальній, у центрі села, колись були склади, в яких зберігався хліб (зерно) пана Девладенка.

Біля станції, де тепер зерносховища Девладівського хлібоприймального пункту, були залізничні склади. Лісний склад був там, де тепер зерносховище хлібоприймального пункту. В 1925 році збудоване приміщення, де тепер розміщена контора Девладівського хлібоприймального пункту (ліворуч, на розі вулиць Піонерської і Привокзальної), а з 1982 р. це приміщення стало житловим будинком.

У 1925 році «Хлібопродукт» відремонтував зруйноване приміщення під школу, пізніше там була розташована Водянська сільська рада і сільська бібліотека, а згодом сільська бібліотека й аптека (ліворуч, вул. Піонерська).

У 1935 р. частину села освітлював «Хлібопродукт». Був збудований механізований амбар, який згорів у роки Великої Вітчизняної війни.

2001 р. Девладівський елеватор мав дві організації – ВАТ «Девладівський елеватор», ТОВ «Зерно». Голова правління ВАТ Неліпа О.В., директор ТОВ «Зерно» – Кушенко Ю.В. Девладівський елеватор приватизовано.

2004 р. Із села Водяне до поточної лінії Девладівського елеватора підведено газ.

Колектив працівників елеватора,
7 липня 1974 р.

Головний бухгалтер
елеватора
Архинов Геннадій
Мефодійович, 60-ті роки

Колектив бухгалтерії
елеватора, 70-ті
роки

За період діяльності елеватора керували ним директори:

- з березня 1944 по червень 1947 – Потурайко,
- з червня 1947 по травень 1949 – Плужко І.Ф.,
- з травня 1949 по лютий 1950 – Мартиненко В.С. та Аришака,
- з лютого 1950 по грудень 1953 – Крючков П.П.,
- з грудня 1953 по липень 1961 – Федоряка В.В.,
- з липня 1961 по серпень 1964 – Філоненко В.Ф.,

- з серпня 1964 по квітень 1966 – Верещак С.Я.,
- з квітня 1966 по вересень 1972 – Купріянов В.К.,
- з вересня 1972 по червень 1998 – Баранов В.Я.,
- з липня 1998 по квітень 2006 – Неліпа О.В.,
- з травня 2006 по вересень 2009 – Хворостова О.І.

З 2010 року і дотепер підприємство називається ТОВ «КП Девладівський елеватор», керує ним директор *Кушенко Юрій Вікторович*.

Основним видом діяльності протягом усього терміну існування підприємства було приймання, зберігання, сушка, очистка та відвантаження зернових та соняшника. До 1998 року – це державне зерно. З 1998 року після приватизації підприємство уклало угоди послуг та зберігало зерно й комерційних структур.

Підприємство мало майновий комплекс, розташований на земельній ділянці 10,3 га, що було розташоване за межами населеного пункту Девладове.

Для зберігання зерна підприємство володіло 16 зерновими складами напільного зберігання, загальна ємкість яких складала 47 тис. тон. Визначення якості зерна проводила укомплектована та атестована виробничо-технічна лабораторія.

Зважування зерна проводилося на 3-х автомобільних вагах марки РС-30. Підприємство мало 3 точки відвантаження зерна, орендувало 2 під'їзні колії залізничних вагонів.

Було обладнане автомобілепідйомниками ГУАР-30 – 3 шт, ПГА-25 – 2 шт, ГУ-15 – 5 штук та зерносушарками ДСП-32 та ДСП-32 спарена. Очистка зерна проводилася на сепараторах БЦС годинною потужністю 100 та 50 тон.

Головне – інтереси громади

Чимало депутатів районної ради є керівниками виробничих підприємств різного спрямування.

До їх числа належить і директор КП «Девладівський елеватор» Юрій КУШЕНКО.